

24 aprilie 2016

Dj8 nr. 148

AVIZ

la proiectul de lege cu privire la reabilitarea victimelor infracțiunilor
(nr.124 din 28.03.2016)

Direcția generală juridică a examinat proiectul de lege cu privire la reabilitarea victimelor infracțiunilor și, în conformitate cu art.54 din Regulamentul Parlamentului, expune următoarele.

1. Proiectul de lege este înaintat cu titlul de inițiativă legislativă de către Guvern, fapt ce corespunde art.73 din Constituție și art.47 din Regulamentul Parlamentului, și are drept obiect de reglementare adoptarea unei legi integrale, în scopul statuării unor norme minime privind drepturile și sprijinul acordat victimelor infracțiunilor, în conformitate cu reglementările europene în domeniu.

2. Instituirea unor reglementări speciale privind reabilitarea victimelor infracțiunilor, prin acordarea unor servicii de suport de către instituțiile statului sau/și acordarea unor compensații financiare pentru prejudiciul cauzat prin infracțiune, corespunde prevederilor statuate la pct.2.5., pct.6.3. și pct.6.4. din Strategia de reformare a sectorului de justiție pentru anii 2011-2016, adoptată prin Legea nr.231 din 25.11.2011, prevederi ce se referă la – consolidarea mecanismelor de asigurare a drepturilor victimelor infracțiunilor, consolidarea instrumentelor de protecție a copiilor victime sau martori ai infracțiunilor în procesele penale, precum și crearea unui mecanism de reabilitare a victimelor torturii și ale tratamentelor inumane sau degradante.

De asemenea, potrivit notei informative a proiectului de lege *problema victimelor infracțiunilor constituie un subiect de interes național, concretizată și în Planul de acțiuni pentru implementarea Strategiei de reformare a sectorului de justiție pentru anii 2011-2016, aprobat prin Hotărîrea Parlamentului nr.6 din 16.02.2012*, precizîndu-se că, chiar dacă Republica Moldova nu este parte a Uniunii Europene (astfel încît Directivele UE, la care se face trimitere în nota informativă, să poarte un caracter obligatoriu), *în contextul Strategiei de reformare a sectorului de justiție pentru anii 2011-2016, statul și-a revizuit prioritățile, fapt pentru care victimele infracțiunilor au trecut într-un alt câmp de atenție.*

3. Potrivit art.20 din Legea nr.780-XV din 27.12.2001 privind actele legislative, nota informativă a proiectului de lege trebuie să includă *referințele la reglementările corespundente ale legislației comunitare și nivelul compatibilității proiectului de act legislativ cu reglementările în cauză*, precum și *fundamentarea economico-financiară în cazul în care realizarea noilor reglementări necesită cheltuieli financiare și de altă natură*.

Totuși, din analiza proiectului de lege și a notei informative a acestuia, constatăm că nu s-a ținut cont de prevederea legală enunțată. Menționăm că, mecanismele de protecție a victimelor, reglementate în proiectul de lege, corespund celor existente la moment în legislația României (Legea nr.211 din 27 mai 2004 privind unele măsuri de asigurare a protecției victimelor infracțiunilor), iar în nota informativă a proiectului de lege se face trimitere la aceleași convenții și directive la care făcea trimitere nota informativă a legii adoptate de România în 2004¹.

Însă, Decizia-cadru a Consiliului UE din 15 martie 2001 privind statutul victimelor în cadrul procedurilor penale (2001/220/JAI) la care se face trimitere în nota informativă a prezentului proiect de lege (un act primordial în domeniul reglementării drepturilor victimelor la nivelul Uniunii Europene), a fost înlocuită în 2012 prin **Directiva 2012/29/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 octombrie 2012 de stabilire a unor norme minime privind drepturile, sprijinirea și protecția victimelor criminalității și de înlocuire a Deciziei cadru 2001/220/JAI a Consiliului**, iar la moment România se află în proces de transpunere² a noilor reglementări în domeniul protecției victimelor infracțiunilor, care să corespundă Directivei 2012/29/UE.

Astfel, constatăm că deși în nota informativă a proiectului de lege se menționează că problema victimelor infracțiunilor este un subiect de interes național, iar unul din scopurile proiectului este racordarea cadrului legislativ național la cerințele minime ale Uniunii Europene în domeniul reabilitării victimelor infracțiunilor, proiectul de lege nu a fost elaborat în conformitate cu cerințele actuale ale Uniunii Europene în domeniul stabilirii unor norme minime privind drepturile, sprijinirea și protecția victimelor infracțiunilor.

Totodată, în nota informativă a proiectului de lege nu sunt incluse datele referitoare la fundamentarea economico-financiară a proiectului, așa cum prevede art.20 din Legea nr.780/2001, chiar dacă pentru implementarea prevederilor proiectului de lege (ce se referă la acordarea consilierii psihologice, asistenței

¹ Expunerea de motive la Lege (Nota informativă la Legea nr.211/2004) - http://www.cdep.ro/pls/legis/legis_pck.htm_act?id=49836

² Pct. 22 din Anexa nr.2 la Raportul privind reprezentarea – 29 februarie 2016 - [http://www.mae.ro/sites/default/files/file/anul_2016/2016_pdf/2016.03.04_raport_anexa_2_\(29_februarie\).pdf](http://www.mae.ro/sites/default/files/file/anul_2016/2016_pdf/2016.03.04_raport_anexa_2_(29_februarie).pdf)

juridice și compensațiilor financiare victimelor infracțiunilor) sunt necesare cheltuieli financiare.

4. Directiva 2012/29/UE, la pct.14-19 explică necesitatea atragerii unei atenții deosebite anumitor categorii de victime, asupra cărora trebuie să se răsfrângă nemijlocit prevederile directivei, implicit reglementările adoptate în legislațiile naționale:

- *victimele-copii* – care trebuie tratați ca beneficiari deplin ai drepturilor prevăzute de Directivă;

- *victimele cu dizabilități* – statele trebuie să se asigure că aceste victime se bucură pe deplin de toate drepturile (inclusiv asigurarea accesului în instituțiile unde se desfășoară procedurile penale) ca și ceilalți cetățeni;

- *victimele terorismului* – acestea pot necesita o atenție specială, sprijin și protecție din partea statului, ținând cont de caracterul specific al infracțiunii săvârșite împotriva lor;

- *victimele violenței bazate pe gen* (în cazul violului, agresiune sexuală, hărțuirea, traficul de persoane, sclavia, diferite forme de practici vătămătoare, inclusiv mutilarea genitală la femei) – acestea necesită deseori sprijin și protecție specială din cauza riscului ridicat de victimizare secundară și repetată ori a riscului de intimidare și răzbunare;

- *victimele violenței în cazul relațiilor apropiate* (atunci când între victimă și autorul infracțiunii există relații apropiate sau de rudenie) – acestea pot necesita măsuri de protecție specială, mai ales în cazurile în care între autorul infracțiunii și victimă există un raport de dependență economică, socială.

- *victimele indirecte ale infracțiunii* – membrii familiei unei persoane al cărui deces a fost cauzat în mod direct de o infracțiune și care au suferit prejudicii în urma decesului persoanei respective. Potrivit art.2 alin.(1) lit.b) din Directivă – „*membrii familiei*” înseamnă *soțul/soția, persoana care conviețuiește cu victima, fiind angajat într-o relație intimă și gospodărintă împreună cu aceasta de o manieră stabilă și continuă, rudele în linie directă, frații și surorile, precum și persoanele aflate la întreținerea victimei.*

Atenționăm că, art.1 alin.(3) din proiectul de lege conține o enumerare restrictivă a persoanelor care pot fi considerate *victime indirecte ale infracțiunii*, precum și a serviciile de suport de care ar putea să beneficieze acestea. Totuși, pentru respectarea scopului declarat al proiectului de lege, la definirea termenului de „victimă a infracțiunii” – art.1 alin.(3) din proiectul de lege – considerăm că trebuie să se țină cont de prevederile art.2 alin.(1) din Directiva 2012/29/UE, iar sintagma „*în cazul serviciilor de suport prevăzute la art.2 alin.(5) lit.b) și lit.d)*” - necesită a fi exclusă, deoarece limitarea dreptului la serviciile de suport pentru victimele indirecte ale infracțiunii (membrii familiei unei persoane al cărui deces a fost cauzat în mod direct de o infracțiune și care au suferit prejudicii în urma

decesului persoanei respective), fiind o limitare nejustificată și contrară reglementărilor europene enunțate.

5. La art.2 din proiectul de lege sunt definite și enumerate „serviciile de suport” de care pot beneficia victimele infracțiunilor. Astfel, conform alin.(2) – „serviciile de suport reprezintă serviciile publice sau private oferite victimelor abuzului, violenței fizice, psihice sau sexuale”, iar conform alin.(5) serviciile de suport sunt considerate:

- a) consilierea informațională a victimelor infracțiunilor cu privire la drepturile lor și serviciile de care pot beneficia;
- b) consilierea psihologică;
- c) asistență juridică garantată de stat;
- d) compensarea financiară de către stat a prejudiciului cauzat prin infracțiune.

Atenționăm că, reglementările Directivei 2012/29/UE are o abordare mai complexă privind reglementarea minimă a drepturilor, sprijinului și protecția de care ar trebui să beneficieze victimele infracțiunilor. Astfel, la art.3-art.24 Directiva enumeră o serie de drepturi care trebuie să le fie garantate victimelor:

- *dreptul de a înțelege și a se face înțeles* – care presupune faptul că, victimei trebuie să i se comunice într-un limbaj simplu și accesibil, verbal sau în scris, informațiile, inclusiv ținându-se cont de orice dizabilitate care poate afecta abilitatea de a înțelege a victimei sau de a se face înțeleasă; de asemenea, la primul contact cu o autoritate competentă, victimei i se permite să fie însoțită de o persoană aleasă de aceasta, atunci când victima din cauza impactului infracțiunii are nevoie de asistență pentru a înțelege sau a se face înțeleasă;
- *dreptul de a primi informații încă de la primul contact cu o autoritate competentă* – presupune faptul că, statele membre trebuie să se asigure că victima primește, încă de la primul contact cu o autoritate competentă, următoarele informații: (I) tipurile de sprijin pe care victima îl poate primi și din partea cui, dacă este relevant - informații privind accesul la asistență medicală, asistență psihologică și cazare alternativă; (II) procedurile privind formularea unei plângeri cu privire la o infracțiune și rolul victimelor în aceste proceduri; (III) modul și condițiile în care victimele pot obține protecție, inclusiv măsurile de protecție; (IV) modul și condițiile de acces la consilierea juridică, asistență juridică și orice altă formă de consiliere; (V) modul și condițiile în care victimele pot avea acces la despăgubiri; (VI) modul și condițiile în care victimele au dreptul la interpretare și traducere; (VII) procedurile disponibile de formulare a plângerilor, în cazul în care drepturile acestora nu sunt respectate de autoritatea competentă; (VIII) datele de contact pentru comunicările cu

privire la cauza lor; (IX) serviciile de justiție reparatorie disponibile (serviciile de mediere); (X) modul și condițiile în care victimelor li se pot rambursa cheltuielile suportate ca urmare a participării în procedurile penale; amploarea sau gradul de detaliu al informațiilor menționate poate varia în funcție de nevoile specifice și de situația personală a victimei și de tipul sau natura infracțiunii;

- *drepturile victimei în momentul formulării unei plîngerii* – ce presupune că, statele trebuie să se asigure că victimele primesc o confirmare scrisă de înregistrare a plîngerii depuse, care conține elementele de bază ale infracțiunii; de asemenea, victimei i se asigură dreptul de a formula plângerea într-o limbă pe care o înțelege și primește, în mod gratuit, o traducere a confirmării scrise a înregistrării plîngerii, dacă solicită acest lucru;
- *dreptul victimei de a primi informații cu privire la propria cauză* – ce presupune faptul că, victimele primesc informații despre procedurile penale inițiate ca urmare a plîngerii privind infracțiunea, iar la cerere primesc informații despre: orice decizie de a nu continua sau de a înceta ancheta sau de a nu începe urmărirea penală împotriva autorului infracțiunii, data și locul procesului și natura acuzațiilor împotriva autorului infracțiunii; pentru procedurile penale inițiate, la cerere, victimele primesc informații cu privire la orice hotărîre finală pronunțată într-un proces, informații referitoare la stadiul procedurilor penale; de asemenea, statele trebuie să se asigure că victimelor li se oferă posibilitatea de a fi informate, fără întârziere, atunci cînd persoana aflată în arest, urmărită penal sau condamnată este eliberată sau evadează din detenție, totodată asigurîndu-se că victimele sunt informate cu privire la orice măsuri relevante adoptate pentru protecția lor în caz de eliberare sau evadare a autorului infracțiunii;
- *dreptul la servicii de interpretare sau traducere* – statele trebuie să se asigure că, victimele care nu înțeleg sau nu vorbesc limba utilizată în procedurile penale la care participă, pot beneficia, la cerere și în mod gratuit, de servicii de interpretariat, în funcție de rolul ce le revine în procedurile penale, dar cel puțin la audierile și interogatoriile victimei, inclusiv în cazul interogatoriilor de către organele de poliție; de asemenea, acest drept mai prevede și faptul că, victimele care nu înțeleg sau nu vorbesc limba utilizată în procedurile penale la care participă, pot beneficia, la cerere și în mod gratuit, de traducerea informațiilor esențiale exercitării drepturilor lor în cadrul procedurilor penale, despre data și locul procesului, într-o limbă pe care o înțeleg, iar statele se asigură că autoritățile competente evaluează dacă victimele au nevoie de interpretare

sau de traducere, victimele avînd posibilitatea să conteste decizia de a nu acorda interpretare sau traducere.

- *dreptul de acces la serviciile de sprijinire a victimelor* – ce presupune faptul că, statele se asigură că victimele, au acces la servicii confidențiale de sprijinire a victimelor, în mod gratuit, care acționează în interesul victimelor înainte, în timpul și pentru o durată adecvată după încetarea procedurilor penale; serviciile de sprijin furnizează cel puțin: (I) informații, consiliere și sprijinul relevant pentru exercitarea drepturilor care revin victimelor, (II) sprijin emoțional și, dacă este disponibil, cel psihologic, (III) consiliere privind aspectele financiare și practice subsecvente infracțiunii, (IV) consiliere cu privire la riscurile de victimizare secundară și repetată sau de intimidare și răzbunare, precum și la prevenirea acestora; (V) adăposturi sau orice altă cazare provizorie adecvată pentru victimele care au nevoie de un loc sigur din cauza unui risc iminent de victimizare secundară și repetată sau de intimidare și răzbunare.

Totodată, Directiva 2012/29/UE prevede o serie de drepturi garantate victimelor la momentul participării în procedurile penale (inclusiv dreptul la asistență juridică, dreptul la rambursarea cheltuielilor suportate ca urmare a participării în procedurile penale), precum și instituirea unor norme suplimentare de protecție pentru victimele cu nevoi de protecție specifice (victimele asupra cărora, datorită vulnerabilității, există riscuri de victimizare secundară și repetată sau de intimidare și răzbunare, inclusiv victimele-copii).

În acest context, ținând cont de cele enunțate, art.2 din prezentul proiect de lege necesită a fi revizuit pentru a corespunde reglementărilor europene, dacă autorii proiectului de lege consideră că este necesar un articol care să enumere exhaustiv drepturile, sprijinul și protecția acordată victimelor infracțiunilor.

De asemenea, potrivit art.19 lit.e) din Legea nr.780-XV din 27.12.2001 privind actele legislative – „terminologia utilizată în actul elaborat este constantă și uniformă ca și în celelalte acte legislative și în reglementările legislației comunitare”. Atenționăm că, utilizarea sintagmei „servicii de suport” în sensul propus la art.2 din proiectul de lege (prin înglobarea în aceste „servicii” a dreptului victimelor la informare, dreptului la asistență juridică și compensare financiară) este eronată și contravine prevederii legale enunțate. Or, serviciile de suport (echivalentul termenului „servicii de sprijinire a victimelor” utilizat în Directiva 2012/29/UE) se referă la o instituția desemnată în dreptul intern care să fie responsabilă de acordarea următoarelor forme de sprijin: *„acordarea de adăpost și cazare sigură, sprijin medical imediat, direcționarea spre serviciile de examinare medicală și medico-legală în vederea colectării de probe în cazurile de viol sau de agresiune sexuală, consiliere psihologică pe termen scurt și lung, asistență în caz*

de traume, apărare și servicii specifice pentru copii în calitate de victime directe sau indirecte” – potrivit pct.38 al Directivei 2012/29/UE, iar din aceste forme de sprijin enunțate doar „consilierea psihologică” poate fi încadrată în categoria „serviciilor de suport”.

Totodată, ținând cont de complexitatea serviciilor de sprijin de care ar trebui să beneficieze victimele infracțiunilor, de necesitățile unor categorii de victime (potrivit pct.57 al Directivei 2012/29/UE – „victimele traficului de persoane, ale terorismului, ale criminalității organizate, ale violenței în cadrul relațiilor apropiate, ale violenței sexuale sau ale exploatării, ale violenței bazate pe gen, ale infracțiunilor inspirate de ură, victimele cu dizabilități și victimele copii tind să facă obiectul unei rate ridicate a victimizării secundare și repetate sau a intimidării și răzbunării; ar trebui acordată o atenție specială evaluării riscului de victimizare ulterioară la care sunt sau nu supuse victimele și ar trebui să existe o prezumție că respectivele victime vor beneficia de măsuri de protecție speciale”), precum și de recomandarea statuată la pct.62 al Directivei 2012/29/UE – „statele membre ar trebui să aibă în vedere dezvoltarea de „puncte unice de acces” sau de „ghișee unice”, care abordează necesitățile multiple ale victimelor implicate în procedurile penale, inclusiv nevoia de a primi informații, asistență, sprijin, protecție și despăgubiri”, considerăm că „serviciile de sprijin a victimelor” ar trebui să fie reglementate în mod special de prezenta lege, astfel încât de aceste servicii să poată beneficia toate categoriile de victime considerate vulnerabile, iar în acest sens proiectul de lege necesită a fi coroborat cu prevederile Legii nr.140 din 14.06.2013 privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți, care se referă la măsurile întreprinse în caz de pericol iminent (pericol iminent – circumstanțe care indică în mod cert asupra existenței elementelor constitutive ale unei infracțiuni contra vieții și/sau sănătății copilului și care au sau pot avea impact grav asupra integrității fizice și/sau psihice a acestuia), prevederile art.10 din Legea nr.45-XVI din 01.03.2007 cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie și prevederile art.17 din Legea nr.241-XVI din 20.10.2005 privind prevenirea și combaterea traficului de ființe umane.

6. Articolul 3 din cadrul proiectului de lege statuează subiecții competenți în acordarea „serviciilor de suport” pentru victimele infracțiunilor. Atenționăm că acest articol are o formulare ambiguă și neclară, ceea ce încalcă principiile de bază ale legiferării. Or, potrivit art.4 alin.(3) din Legea nr.780/2001, la elaborarea, adoptarea și aplicarea actului legislativ se respectă principiile: coerenței, consecutivității, stabilității și predictabilității normelor juridice, iar fiecare autoritate implicată în acordarea serviciilor de suport ar trebui să aibă atribuții clar definite, astfel în cât victimele infracțiunilor să poată ști cu exactitate la care instituție să se adreseze. De asemenea, pentru personalul implicat în acordarea

serviciilor de suport (art.3 alin.7 din proiect) ar trebui să fie statuate un șir de criterii obiective care ar permite evaluarea competențelor acestora. Or, sintagma „*trebuie să corespundă calităților morale necesare unei astfel de activități*” – este greu de apreciat în termeni obiectivi și prea generalistă pentru a putea determina care persoane se încadrează în astfel de parametri.

Obiecția este valabilă și pentru prevederile art.7 din proiect, acesta trebuie să prevadă cu exactitate care este autoritatea ce va institui linia telefonică, iar formulările generaliste, de genul „*subiecții competenți de acordarea serviciilor de suport victimelor infracțiunii pot înființa linii telefonice pentru informarea victimelor infracțiunii*”, necesită a fi excluse.

Totodată, atenționăm că din toate serviciile de suport enunțate la art.2 alin.(5) din proiectul de lege, Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei este responsabilă doar de acordarea *consilierii psihologice*, neavând posibilitatea de a monitoriza sau influența acordarea celorlalte servicii de suport (consilierea informațională, asistență juridică și compensarea financiară), prin urmare este eronat ca acest minister să fie considerat instituția responsabilă de implementarea prezentului proiect de lege. Or, pentru reabilitarea victimelor infracțiunilor sunt necesare implementarea unui șir de acțiuni (enumerate la pct.5 din prezentul Aviz) care nu depind de Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei, inclusiv dotarea noilor clădiri ale instanțelor judecătorești cu săli de așteptare separate pentru victime (art.19 al Directivei 2012/29/UE), instruirea personalului susceptibil să intre în contact cu victima – personalul polițienesc, personalul instanțelor de judecată, judecătorii, procurorii, avocații – pentru a spori nivelul de conștientizare de către aceștia a nevoilor victimelor și pentru a le permite să poată trata victimele într-un mod respectuos, imparțial și profesionist (art.25 al Directivei 2012/29/UE).

De asemenea, menționăm că potrivit art.8 alin.(4) al Directivei 2012/29/UE – *serviciile de sprijinire a victimelor ori serviciile specializate de sprijinire pot fi instituite ca organizații publice sau neguvernamentale și pot fi organizate pe baze profesională sau voluntară*. Totodată, ținând cont de faptul că proiectul de lege ar trebui să prevadă minimul de drepturi, sprijin și protecție de care victimele infracțiunilor trebuie să beneficieze în mod gratuit, nu este clară implicarea *persoanelor juridice cu scop lucrativ* la implementarea prezentului proiect de lege. Evident, persoanelor juridice cu scop lucrativ pot acorda servicii calificate victimelor, dacă acestea solicită, dar aceste raporturi juridice nu fac parte din obiectul de reglementare al prezentului proiect de lege, iar în acest context considerăm că trebuie exclusă implicarea persoanelor juridice cu scop lucrativ în acordarea suportului minim pentru victime, sau implicarea acestora poate avea loc doar dacă statul își asumă cheltuielile necesare, iar victimele infracțiunilor vor beneficia în mod gratuit de minimul de servicii de sprijinire pe care trebuie să le acorde statul.

7. Articolul 6 din prezentul proiect de lege trebuie revizuit prin prisma prevederilor art.4 și art.5 din Directiva 2012/29/UE, astfel încât volumul de informații pe care trebuie să-l primească victima infracțiunii să fie unul complet. De asemenea, atenționăm că statele trebuie să garanteze victimei accesul la informații **încă de la primul contact cu o autoritate competentă**, această autoritate competentă poate fi nu doar organul de constatare a infracțiunii (pct.23 și pct.24 al Directiva 2012/29/UE).

8. Potrivit art.8 al Directivei 2012/29/UE, serviciile de sprijinire a victimei, inclusiv consilierea psihologică, se acordă gratuit, confidențial și în interesul victimelor înainte, în timpul și pe o durată adecvată după încetarea procedurilor penale. Totodată, la art.8 alin.(5) din Directivă este specificat expres că „statele membre se asigură că accesul la serviciile de sprijinire a victimelor nu depinde de formularea de către victimă a unei plîngerii formale în fața unei autorități competente cu privire la săvîrșirea unei infracțiuni”.

Astfel, la Secțiunea a 2-a a proiectului de lege, ce se referă la acordarea consilierii psihologice, apar următoarele neclarități și neconcordanțe:

- De ce este stabilit termenul de 3 luni în care persoana poate beneficia de consiliere psihologică în mod gratuit, de câte ședințe de consiliere poate beneficia persoana în această perioadă, totodată autorii proiectului admitînd că acesta poate fi un termen insuficient pentru unele categorii de victime, dar specificînd că după expirarea celor 3 luni consilierea psihologică poate fi acordată contra plată?
- La art. 8 alin.(3) din proiect este specificat că – subdiviziunile teritoriale de asistență socială acordă servicii de consiliere contra plată, totodată din formularea articolului nu este clar cum va avea loc prioritizarea acordării consilierii psihologice și dacă subdiviziunile teritoriale de asistență socială nu vor da prioritate acordării consilierii psihologice contra plată, în detrimentul victimelor care trebuie să beneficieze gratuit de acest serviciu, iar ulterior la expirarea celor 3 luni să direcționeze victimele spre acordarea consilierii psihologice contra plată?
- Descrierea exhaustivă a categoriilor de infracțiuni și posibilitatea de a beneficia de consiliere psihologică doar pentru infracțiunile enunțate expres reprezintă o limitare directă a accesului **la serviciile de sprijinire a victimelor în dependență de formularea de către victimă a unei plîngerii formale în fața unei autorități competente cu privire la săvîrșirea unei infracțiuni**. De asemenea, art.10 alin.(3) și (4) stabilesc expres condiționarea acordării consilierii psihologice de formularea de către victimă a unei plîngerii formale în fața unei autorități competente cu privire la săvîrșirea unei infracțiuni, fapt ce contravine art.8 alin.(5) al Directivei 2012/29/UE.

Atenționăm că, mecanismul descris pentru acordarea consilierii psihologice va duce la victimizarea secundară și repetată a victimelor infracțiunilor. Or, scopul proiectului de lege este de a prevedea măsuri minime de sprijin și protecție a victimelor împotriva victimizării secundare și repetate precum și a intimidării și răzbunării.

9. Analizând prevederile art.8 alin.(1) și art.23 din proiectul de lege, constatăm că responsabili de instituționalizarea funcției de psiholog în cadrul subdiviziunilor teritoriale de asistență socială sunt autoritățile administrației publice locale. Însă, instituirea acestor funcții și angajarea personalului corespunzător presupune alocarea de resurse financiare suplimentare a căror proveniență nu este specificată, fapt ce încalcă prevederile legale. Or, potrivit art.10 alin.(3) din Legea nr.436-XVI din 28.12.2006 privind administrația publică locală – „**autoritățile administrației publice centrale nu pot să stabilească ori să impună competențe autorităților publice locale fără o evaluare prealabilă a impactului financiar pe care aceste competențe l-ar putea genera, fără o consultare a autorităților locale de nivel corespunzător și fără ca colectivitățile locale să fie asigurate cu mijloacele financiare necesare**”.

10. Articolul 11 din proiectul de lege, asistența juridică garantată de stat se acordă victimelor infracțiunilor în condițiile Legii nr.198-XVI din 26.07.2007 cu privire la asistența juridică garantată de stat.

Potrivit art.7 lit.e¹) din legea nr.198/2007, doar pentru victimele-copii este stipulat expres acordarea de asistență juridică, inclusiv calificată. Pentru celelalte categorii de victime ale infracțiunii acordarea asistenței juridice calificate este condiționată de lipsa mijloacelor suficiente pentru a plăti acest serviciu, potrivit art.19 alin.(1) lit.a) din Legea nr.198/2007.

Totodată, menționăm că potrivit pct.47 și art.14 al Directivei 2012/29/UE, participarea în cadrul procedurilor penale nu ar trebui să atragă cheltuieli în sarcina victimei, iar statele oferă victimelor care participă în procedurile penale posibilitatea de a li se rambursa cheltuielile suportate ca urmare a participării.

Astfel, considerăm că art.11 din proiectul de lege ar trebui revizuit prin prisma normelor europene menționate.

11. Potrivit pct.10 din Directiva 2004/80/CE a Consiliului din 29 aprilie 2004 privind despăgubirea victimelor infracțiunilor, *deseori victimele infracțiunilor nu reușesc să obțină despăgubiri de la autorul infracțiunii ale cărei victime au fost, fie pentru că acesta din urmă nu dispune de resursele necesare pentru a respecta o hotărâre judecătorească prin care victimei îi sunt acordate daune-interese, fie pentru că nu poate fi identificat sau acționat în justiție.*

Astfel, considerăm că la acordarea compensațiilor financiare victimelor infracțiunilor, trebuie să se acorde prioritate dosarelor ce vizează situațiile când victima nu poate obține repararea prejudiciului cauzat prin infracțiune.

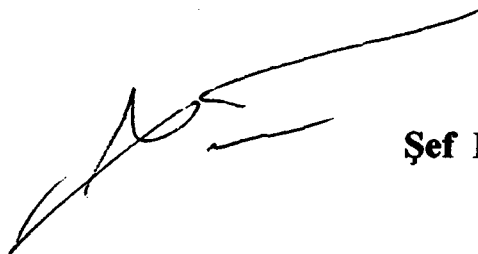
Totodată, potrivit art.7 al Directivei 2004/80/CE – după primirea cererii privind acordarea compensației financiare, autoritatea de decizie (comisia interdepartamentală) transmite, în cel mai scurt timp, următoarele informații solicitantului: (I) numele persoanei de contact sau al departamentului care se ocupă de dosar, (II) o confirmare de primire a cererii, (III) o ~~indicație~~ indicație privind termenul aproximativ în care se va emite o decizie privind cererea, dacă acest lucru este posibil.

Astfel, considerăm că articolul 16 din proiectul de lege necesită a fi completat, în sensul garantării drepturilor enunțate ale victimei la momentul depunerii unei cereri cu privire la compensarea financiară sau aceste drepturi pot fi inserate într-un articol nou cu care se completează proiectul de lege.

Totodată, considerăm că art.18 alin.(5) și alin.(6) din proiectul de lege necesită a fi revizuit, în sensul specificării cu exactitate a termenului pe care îl are la dispoziție ministrul justiției pentru emiterea ordinului privind acordarea sau neacordarea compensației financiare, precum și a temeiurilor exprese când ministrul poate refuza emiterea ordinului în baza deciziei comisiei, cu adoptarea propriei decizii. În alte condiții, activitatea acestei comisii interdepartamentale poate fi în orice moment subminată de către ministrul justiției, prin neemiterea ordinului, fără să survină careva consecințe, iar sub sintagma „*poate refuza decizia Comisiei dacă constată că aceasta contravine prevederilor legale*” - poate fi invocată orice fel de abatere, inclusiv minore care nu prejudiciază fondul cauzei, astfel încălcându-se principiile legiferării statuate la art.4 din Legea nr.780/2001.

12. Întru respectarea art.32 din Legea nr.780/2001, art.14 din proiectul de lege necesită a fi revizuit, în sensul renumerotării corecte a alineatelor acestuia.

Ținând cont de cele expuse în aviz, considerăm că înainte de a fi supus dezbaterilor în plenul Parlamentului, proiectul de lege necesită a fi revizuit prin prisma reglementărilor minime privind drepturile, sprijinirea și protecția victimelor infracțiunilor statuate în Directiva 2012/29/UE.

Ion CREANGĂ,
Șef Direcția generală juridică

Ex.: A. Sarivan
Tel.: 493